

נציבות תלונות הציבור על שופטים
תאריך: י"א שבט, תשס"ז
30 ינואר, 2007

לשכת הנציבה טובה שטרסברג-כהן

מספרנו: 1088/06/י"ש/שלום, ת"א
אישי-סודי-למכותב בלבד

לכבוד
מר משה הלוי
ת.ד. 5052
עכו 24406

א.נ.,

הנדון: תלונתך שהתקבלה בלשכתנו ביום 16.11.06
על כב' השופטת דורית רייך-שפירא
מבית משפט שלום תל אביב בתיק מ 14800/06

החלטה

1. הינך עתונאי ונעצרת על ידי המשטרה בשל חשד לעבירה של איסור פרסום בניגוד לסעיף 352(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. הובאת ביום 20.9.06 לדיון בפני כב' השופטת דורית רייך-שפירא, מאחר ולא הצלחת לעמוד בתנאים שנקבעו לשחרורך בערובה. לטענתך, בעת כניסתך לאולם המעצרים היית כבול בידך השמאלית לעצור אחר ושוטרי הליווי לא נעתרו לבקשתך לשחרר את הכבלים. לדברך, במהלך הדיון פנית אל כב' השופטת בבקשה כי תורה לשחררך מן הכבלים, אך היא סירבה, מבלי לנמק מדוע. במהלך הדיון, כשהופנו אליך שאלות, הבהרת שאינך מוכן להשתתף בדיון ולהשיב מאחר שהנך כבול. הדבר תועד בפרוטוקול. כב' השופטת לא התייחסה לסוגיית כבילתך בהחלטה שנתנה להאריך את מעצרך ביממה נוספת לצורך השגת הערבויות. לטעמך, פעלה כב' השופטת בניגוד להוראת החוק בענין זה. תלונתך מעלה את סוגיית כבילתם של עצורים בדיונים המתקיימים בבית המשפט.

2. לשם בחינת תלונתך עיינו בפרוטוקול הדיון, קיבלנו את תגובות בא כוחך ובא כוח המשטרה שנכחו בדיון ואת תגובת כב' השופטת. בתגובתה לתלונה מסרה כב' השופטת כי אינה יכולה לשחרר את האירוע ושוא התלונה באופן מדויק, עת שימשה כשופטת מעצרים תורנית ודנה בתיקים רבים, אך לדבריה בפרוטוקול שנמסר לך ולבא כוחך לאחר תום הדיון, נרשמו דברך באופן מלא. כב' השופטת מסרה כי נותרת כבול באולם בית המשפט משום קיומה של הנחיה משטרתית שלא לשחרר עצור מכבילה, מטעמי סדר וביטחון. לדבריה, על פי ההנחיה,

שוטרי הליווי נענים להוראת שופט לשחרר עצור מכבילה רק לאחר קבלת אישור מקצין בדרגה גבוהה מדרגתו של מפקד יחידת הליווי, כך שעציר המובא לאולם המעצרים נותר בדרך כלל ככול באולם בית המשפט. כב' השופטת הסבירה כי בפועל, קבלת אישור קצין משטרה בדרגה גבוהה כאמור, מקשה על מלאכת השיפוט, שכן היא מחייבת המתנה שפירושה שיתוק הדיונים. מכאן, לדבריה, "שהצורך לשמור על הסדר הציבורי וקידום ההליך המשפטי מחייבים פגיעה בזכותו של עציר שלא להיות ככול, שהיא מידתית ולתכלית ראויה". כפי שיובהר להלן, הדברים הנ"ל תמוהים הם.

4. כב' השופטת לא שקלה ולא החליטה שיש להותיר ככול וממילא לא עולה מהפרוטוקול כי הסדר הציבורי וקידום ההליך המשפטי חייבו את כבילתך. לא מצאנו בהחלטת כב' השופטת כל התייחסות לסוגיית כבילתך. אין חולק כי לא שוחררת מהכבלים במהלך הדיון ואין מחלוקת לגבי העובדות שכאשר התבקשת להשיב לשאלות בית המשפט, אמרת לבית המשפט כי אינך יכול להשתתף בדיון בהיותך ככול. מן הראוי היה שכב' השופטת תיתן החלטה בענין זה, דבר שלא נעשה.

5. הסמכות לשחרר עצור מכבלים היא של בית המשפט. החוק אינו דורש קבלת אישור מקצין בדרגה גבוהה כדי למלא אחר החלטת בית המשפט. הדבר עולה ברורות מסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [סמכויות אכיפה-מעצרים], תשנ"ו-1996 הקובע, כי עצור לא יהיה ככול אלא בחריגים המנויים בסעיף. עוד נקבע בו כי שופט רשאי להורות על שחרור עצור מכבילה כשהעצור שוהה באולם בית המשפט. פקודת המטה הארצי 12.3.04 קובעת בסעיף 13, כי שוטר ישחרר עצור מן הכבלים באולם בית המשפט אם שופט הורה לו לעשות כן.

6. עניין שחרורו של עצור מכבליו צריך להישקל על ידי בית המשפט בכל מקרה לגופו. אין בשיקולי נוחות או יעילות כדי להתיר באופן גורף את כבילתם של עצורים באולם בית המשפט. כבילתו של עצור באולם בית המשפט, פוגעת באופן קשה בכבודו, מה עוד שכעצור הוא עדיין בחזקת זכאי עד שלא תוכח אשמתו. הכלל הוא, כי אין לככול עצור במקום ציבורי למעט במקרים חריגים שלא בוררו בעניינך. תכלית הכלל היא למנוע פגיעה בזכויותיו החוקתיות של אדם, גם כאשר הוא נתון במעצר ולמנוע השפלתו בפרהסיה. אי הפעלת שיקול דעת שיפוטי, תוך הסתמכות על שיקולים הקשורים בנוחות וביעילות, אינה עולה בקנה אחד עם הוראות התוק ותכליתו.

7. תלונתך נמצאה מוצדקת.

אנו שוקדים על הכנת חוות דעת בנושא זה שתופץ לשופטים ולנשיאים.

בכבוד רב,

ט' שטרסברג כהן
נציבת תלונות הציבור על שופטים

העתק:

כב' השופטת דורית רייך-שפירא, בית משפט השלום תל אביב
כב' הנשיאה עדנה בקנשטיין, בית משפט השלום תל אביב
כב' הנשיאה דורית בייניש, בית המשפט העליון
כב' שרת המשפטים, הגב' ציפי לבני
כב' השופט משה גל, מנהל כתי המשפט (בפועל)